

WYŚCIG NASION

gra planszowa dla 2–6 graczy

Jest to gra edukacyjna przeznaczona dla dzieci w wieku 5 – 10 lat. Stanowi ona uzupełnienie zajęć, na których dzieci dowiadują się czym są nasiona i siewki oraz na czym polega rozsiewanie i kiełkowanie roślin. Bohaterami gry są gatunki roślin żyjące w Polsce: buk pospolity, mak polny, niecierpek pospolity, łopian większy, kozibród łąkowy oraz leszczyna pospolita. Pochodzą one z różnych środowisk i rozsiewają się w różny sposób. Poniżej znajdują się opisy, które ułatwią wprowadzenie dzieci do gry. Warto je przeczytać na głos przed rozpoczęciem zabawy. „Wyścig nasion” pokazuje jakie trudności i zagrożenia napotykają rośliny na pierwszym etapie życia. Przygody te nie odnoszą się do losów określonego gatunku albo siedliska, ale są przykładem zdarzeń które mogą przytrafiać się siewkom różnych roślin.

TWOJE OWOCE SĄ JUŻ DOJRZAŁE, NASIONA GOTOWE DO TEGO BY ZAMIEŃ SIĘ W MŁODE ROŚLINY – SIEWKI. NADSZEDŁ CZAS KIEŁKOWANIA! NA STARCIE NASIONA POBIERAJĄ WODĘ I PĘCZNIEJĄ, ZARAZ POTEM PRZEZ ŁUPINĘ PRZEBIJE SIĘ KORZEŃ. NASIONO ZAMIEŃ SIĘ W SIEWKĘ I ROZPOCZNIECIE WALKĘ O PRZETRWANIE. SIEWKI CZEKA WIELE NIEBEZPIECZEŃSTW. ILE Z NICH ZDOŁA DOJŚĆ DO METY I STAĆ SIĘ DOROSŁYMI ROŚLINAMI?

Elementy gry

Plansza, kostka, 6 kompletów po 21 pionków

Przygotowanie do gry:

Rozłóżcie planszę. Każdy z graczy losuje jedną z roślin biorących udział w grze. Do wyboru jest: buk pospolity, mak polny, niecierpek pospolity, łopian większy, kozibród łąkowy oraz leszczyna pospolita.

Każdy z graczy dostaje 21 pionków przynależnych jego roślinie, z czego jeden z nich umieszcza na starcie, pozostałe zatrzymuje przy sobie. Ten pierwszy będzie pionkiem, którym porusza się po planszy. Pozostałe dwadzieścia to jego zapasowe nasiona, kolejne „życia” gracza.

Cel gry

Waszym zadaniem jest dojście do mety z jak największą liczbą siewek. Będzie to oznaczało, że przetrwały one ten trudny okres i niebawem z siewek zamienią się

w młode rośliny, które już nie potrzebują zapasów z nasion żeby przetrwać. Same będą zdobywały pożywienie wykorzystując sole mineralne, wodę z gleby i energię słoneczną. Postarajcie się zaobserwować co utrudnia wykiełkowanie nasion i jakie niebezpieczeństwa czekają na młode siewki.

Początek gry

Każdy gracz rozpoczyna grę mając 1 pionek umieszczony na polu START oraz 20 pionków oznaczających zapasowe nasiona. Po ustawieniu pionków na STARCIE, rzućcie kostką by ustalić kolejność graczy. Rozpoczyna gracz, który wyrzucił największą oczek.

Przebieg gry

Gracze kolejno rzucają kostką i każdy przesuwa swój pionek o taką liczbę pól na planszy, ile oczek wyrzucił. Jeżeli po wykonaniu ruchu zatrzymał się na jednym z 19 specjalnie oznakowanych pól, odczytuje opis czekającego go zdarzenia i postępuje zgodnie z instrukcją, jaka znajduje się na tym polu. Jeśli zatrzymał się na polu neutralnym, gra toczy się dalej - następny w kolejności gracz rzuca kostką.

Utrata nasion

Postawienie pionka na niektórych specjalnie oznakowanych polach wiąże się z utratą zapasowych nasion. W takim przypadku należy odrzucić tyle pionków ile oznakowano na danym polu. Jeżeli któryś z graczy utraci wszystkie dwadzieścia zapasowych nasion, pionek na planszy jest jego ostatnią szansą na dojście do mety. Utrata wszystkich 21 nasion oznacza, że dana roślina straciła wszystkie siewki i kończy grę. Jeżeli gracz trafi na pole „ślímaki pomrowy...” ponownie rozpoczyna grę z pulą 21 pionków.

Zakończenie

Grę można skończyć na dwa sposoby: tracąc wszystkie pionki lub docierając do mety. W obu przypadkach należy poczekać, aż grę dokończą pozostali gracze, samemu nie biorąc już w niej udziału.

Jeśli straciłeś wszystkie swoje nasiona zastanów się czym to było spowodowane. Jakie zdarzenia miały największy wpływ na utratę Twoich siewek? I nie martw się! Tak naprawdę każda z tych roślin wytwarza bardzo wiele nasion. Dzięki temu jej szanse na przetrwanie rosną. Nawet jeżeli nie udało się to tym dwudziestu nasionom, które miałeś, inne ciągle mają szanse. Może to z pozostałych nasion powstaną siewki, które zamienią się w dorosłe rośliny, które wytworzą kolejne owoce z nasionami i gra o przetrwanie rozpocznie się na nowo.

Jeśli dotarłeś do mety — gratulacje! Pomimo bardzo wielu przeszkód jednak udało Ci się wykiełkować! Ile Twoich siewek dotarło do mety? Teraz, kiedy przetrwały najtrudniejszy okres, mają większe szanse na dorośnięcie i wydanie owoców z nową porcją nasion, z których kiedyś powstanie kolejne pokolenie siewek.

Niezależnie od wyniku, wiecie teraz jakie niebezpieczeństwa czyhają na kiełkujące nasiona i młode siewki. Może wiosną zauważycie gdzieś na trawniku, w ogrodzie czy lesie młode siewki jakiejś rośliny. Możecie im kibicować, aby im też udało się dojść do mety.

Kto jest kim?

Buk pospolity

Jestem dużym drzewem, mam gładką szarą korę i smaczne orzeszki zwane bukwią. Są one schowane w twardej, owłosionej okrywie. Myszy i dziki za nimi przepadają. Raz na kilka lat rodzę ich tyle, że mają wspaniałą ucztę. Lubią je też ptaki i wiewiórki. Ty też możesz kiedyś spróbować! Wiele zwierząt robi z moich owoców zapasy na zimę.

Mak polny

Spotkać mnie można na polach i wzdłuż piaszczystych dróg. Mam piękny czerwony kwiat, z którego powstaje mój owoc — makówka. To jakby pudełeczko z pokrywką. Kiedy makówka jest dojrzała, pod przykrywką otwierają się dziurki. Wystarczy, że wiatr albo jakieś zwierzę potrząśnie makówką, a nasiona wypadają z niej jak pieprz z pieprzniczki.

Niecierpek pospolity

Rosnę w wilgotnych, cienistych lasach. Sam umiem rozsiewać swoje nasiona: strzelam nimi na dużą odległość! Spróbujcie kiedyś dotknąć mojego owocu, kiedy będzie dojrzały, a zobaczycie, jak nagle jego ściany skręcają się jak sprężyna, a nasiona wystrzelą w powietrze.

Łopian większy

Nie jestem rzadką rośliną, rosnę często w pobliżu domów i dróg. Wszyscy znają moje koszyczki w których trzymam owoce — są to „rzepy”. Są bardzo kolczaste i łatwo czepiają się ubrań i sierści zwierząt. W ten sposób moje owoce rozsiewają się nieraz bardzo daleko.

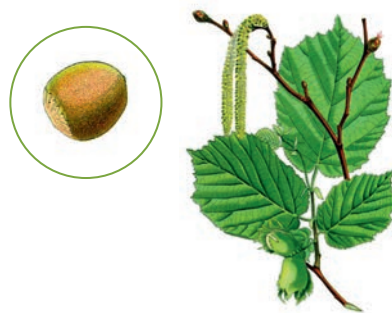
Kozibród łąkowy

Można mnie spotkać na łąkach, miedzach i przy drogach. Mniszek lekarski, zwany mleczem to mój bliski kuzyn. Tak jak on, mam owocki zaopatrzone w puchowe parasole. Wszystkie razem są skupione w kulę, zwaną dmuchawcem. Nie chciałbym się przechwalać, ale moje dmuchawce są większe i piękniejsze niż mniszka. Kiedy wiatr zawieje rozsypują się, a owoce za pomocą puchowych parasoli lecą daleko, bardzo daleko.

Leszczyna pospolita

Jestem krzewem i można mnie spotkać w lasach liściastych. Ludzie chętnie mnie sadzą w ogródkach, bo mam smaczne owoce — orzechy laskowe. Nie tylko oni je zbierają, przepadają za nimi też wiewiórki i myszy. Jednak wcale nie łatwo dostać się do orzeszka, bo dostępu broni twarda okrywa. Żeby ja przebić trzeba mieć mocne zęby, dziób albo dziadka do orzechów.

Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Warszawie

Materiały dydaktyczne dofinansowane przez Wojewódzki
Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie,
www.wfosigw.pl

Wydawca Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego Aleje Ujazdowskie 4, 00-478 Warszawa
www.ogrod.uw.edu.pl

Autorzy tekstów Krystyna Jędrzejewska-Szmek i Iwa Kołodziejska-Degórska

Pomoc Mariola Kukier-Wyrwicka, Katarzyna Roguz, Hanna Werblan-Jakubiec i Marcin Zych

Ilustracje, Rysunki, Opracowanie PRACOWNIA

Część materiałów graficznych pochodzi z zasobów WIKIMEDIA COMMONS

*Mak
piaskowy*

Ślimaki pomrowy
zjadły wszystkie Twoje
siewki. Rozpoczynasz
grę od nowa.
Wróć na start.

*Niecierpek
pospolity*

Od wielu dni nie padało.
Siewki usychają.
Tracisz 3.

Pielenie.
Tracisz 1.

Nieopodal rośnie orzech
włoski. Substancje, które
wydziela utrudniają
wzrost Twoich siewek.
Tracisz 2.

Gleba w której rosną
siewki jest bardzo
zanieczyszczona.
Siewkom szkodzą
trujące substancje.
Tracisz 2.

Nasiona były bardzo
zdrowe i żywotne.
Siewki dobrze rosną.
**Zyskujesz
dodatkowy ruch.**

Środek chwastobójczy.
Tracisz 3.

Siewki zaatakowała
choroba grzybowa.
Tracisz 3.

↑
START

Larwy muchy zjadają
korzenie siewki.
Tracisz 2.

*Buk
pospolity*

Łopian
większy

WYŚCIG NASION

Wreszcie spadł deszcz,
po kilku dniach suszy.
**Przesuwasz się o trzy
pola do przodu.**

Dziki buchtował
i rozkopał ściółkę.
Siewki zostały
zasypane.
Tracisz 2.

Nieoczekiwany mróz
uszkodził siewki.
Tracisz 3.

Słoneczna pogoda.
**Zyskujesz
dodatkowy ruch.**

Od kilku dni bezustan-
nie pada. Siewki topią
się w głębokiej kałuży.
Tracisz 4.

Gąsienice motyla
zjadły liście.
Tracisz 2.

Rosnący nad siewkami
dąb zasłania światło.
Siewkom brakuje słońca.
Tracisz 3.

Larwy chrząszczy zjadły
korzenie Twoich siewek.
Tracisz 6.

Nasiona były
uszkodzone. Siewki nie
rosną prawidłowo.
Tracisz 2.

Od wielu dni pada.
Siewki zaczynają gnić.
Tracisz 3.

META

*Leszczyna
pospolita*

*Kozibród
łąkowy*

